

På djupet med Thomas Petersson

Hur skulle Thomas Petersson beskriva sin teologiska grundsyn?

Gud- treenig

En teologisk grundsyn bör alltid börja med Gud- den treenige. Gud som skapat varje människa till att vara unik och därmed gett alla människor lika värda. Jesus som räddare, upprättare och förebild för att i barmhärtighet och nåd ge oss livet med stor bokstav. Den heliga Anden som ger oss kraft och förnyelse när vi behöver stöd och mod för att leva våra liv. Gud, den treenige, som mening och mål.

Tron på Gud är i själva varandet, en tro på att vila i något som innehåller det som är större. Beskrivningen av Gud som Mose möter på berget blir därför Guds signum: "jag är". I 1 Mosebok 16 säger Hagar "du är seendets Gud". Gud är en personlig Gud. Det är bara i relationen mellan mig och Gud som det kan behövas beskriva vem Gud är. Det finns för varje människa en möjlighet att själv fortsätta 2 Mos 3:14 "Jag är den jag är", för att berätta sin erfarenhet eller upplevelse av vem Gud är. Det finns en risk att låsa in Gud i bilder som snarare begränsar än förklarar. Gud är annorlunda. Gud blir svaret på vår bön, i vårt sökande eller på vår fråga på ett sätt som inte vi kan begära att förstå.

Tron på Jesus är en relation. Att Jesus är förlåtande, upprättande i relation till mig är Guds innersta väsen som blir tydliggjort genom Jesus. Vi har lärt känna Gud genom Jesus. Därför kan vi säga att Gud är skaparen. Gud vill liv. Därför kan vi säga att Gud älskar oss osjälviskt. Genom Jesus kan vi ta emot och leva i Guds förlåtelse. Det blir också min erfarenhet och bild av Gud.

Tron på den heliga Anden ger oss kraft att leva som kristna. Anden för oss ständigt ut på uppdrag men fyller oss också med de gåvor som vi behöver. Genom den heliga Anden kan vi leva nära Skaparen inte av egen kraft utan för att det är Anden som driver oss närmare Gud.

Det handlar om en Gud som inte tronar i det höga utan valde att bli människa för att förstå och känna med oss. Det handlar om en Gud som inte är bortom utan direkt närvarande och som går med dig. Gud går bredvid dig och aldrig viker eller sviker. Frågan är inte om han gått före utan påståendet att han går bredvid. Vart du väljer att gå, följer Gud dig. Trösten är inte att Jesus led för dig utan att han lider med dig. Att du uppstår med honom. Ett presens, en närvaro.

Bibeln

Bibeln är Guds ord tolkat genom människors berättelser och erfarenheter i möten med det heliga. Bibeln är varje kristens ursprungskälla. I mötet mellan den stora berättelsen, bibelns ord, och min livsberättelse kan något hända. Den personliga gudsrelationen som beskrivs i bibeln kräver ett du och ett jag. I ett möte mellan det gudomliga ordet och min enkla livsberättelse blir bibelns ord och mitt liv andligt.

Kyrkan

Jag tror på en öppen, helig och närvarande kyrka. Det är en folklig kyrka. Vår kyrka ska leva mitt i världen. De som samlas här och vill kalla sig Jesu vänner, de är kyrkan. De som söker, tvivlar och famlar, de är kyrkan. Vi tror på människolivets okränkbarhet. Vi tror på individens frihet. Vi tror på människans lika värde. Vi tror på jämställdhet mellan kvinnor och män. Vi tror på solidaritet med svaga och utsatta.

Gudstjänst

I gudstjänst får vi leva i relation till Gud i lovsång, bön och nattvard. Söndagens gudstjänst har alltid varit kyrkans samling. Här samlas hela Gudsfolket till lek inför Guds ansikte. Det har skrivits massor av böcker om hur gudstjänstförnyelse ska genomföras och det kommer skrivas många böcker. Förnyelse av gudstjänsten måste alltid börja hos oss själva. Vad är det som vi upplever förändrar och ger oss styrka i gudstjänsten? Det viktigaste är trovärdighet, tillgänglighet och tydlighet. Trovärdig i vårt handlande gentemot evangeliet. Trovärdig i predikan och förbön. Tillgänglig för den som inte redan kan "kyrkans språk" och inte vill anpassa sig i givna mönster. Tydlig i att alltid räcka evangeliet. Vi måste visa på evangeliet som omvandlar hela vår värld. Jag tror också att vi måste finna former för gudstjänster på andra tider. Det var väl inget nytt tänker den läsare som kommit hit i texten. Men jag tror att vi måste fira huvudgudstjänster även andra dagar än söndag. Finns det en kyrka ska det också firas gudstjänster. Det har givetvis med resurser att göra men också att söndagen i vårt samhälle inte alltid är vilodagen. Jag tror också att församlingarna behöver erbjuda olika typer av gudstjänster och därmed också vid olika tider.

Undervisning

I undervisning får vi utifrån bibeln och traditionen, tillsammans, reflektera och fördjupas. För mig blir teologin viktig i församlingen. Det teoretiska har sin grund på universitet och högskolor vilket är viktigt för att fördjupa teologiskt. Livet i församlingarna bärs dock av den praktiska teologin. Det enkla samtalet om tro mellan två kristna är det som kyrkan bygger på. Teologi är att reflektera över tron och se den i sitt eget sammanhang. Det är då alla kristnas uppgift. Vi delar våra erfarenheter utifrån våra liv och säker svar tillsammans.

Diakoni

I diakonin får vi klä evangeliets ord med handling. Vi ska vara församlingar som blir ett andrum i vardagen och sprida mod och lust att leva. Vi ska finnas med i människors liv till stöd och hjälp. En målsättning är att människor ska betrakta det som naturligt och en självklarhet att kyrkan finns med. Vi kan inte leva varandras liv, men i olika skeden kan vi hjälpa varandra. Vi vill inte låsas i distinktionen "vi och dom". Den nöd vi befinner oss i ser olika ut för var och en av oss. Vi ska visa ödmjukhet och respekt för varandra. Diakoni handlar inte bara om att ge utan också om att ta emot.

Mission

I mission får vi föra en dialog med varandra om livserfarenheter och tro. I början av 80-talet skrev Martin Lönnebo en bok med titeln Kristendomens återkomst. Jag vet inte om han då kunde ana hur det religiösa landskapet skulle se ut trettiofem år senare. Boken handlar om hoppet och tron om kristendomens återkomst i ett sekulariserat samhälle. Idag har den kristna tron en helt annan roll. Vår uppgift blir att definiera den kristna trons uttryck idag. För många unga finns det dock ingen tradition att som man väntar dess återkomst och snarare att vi står i en tid där vi som kyrka hjälpa människor att på nytt upptäcka kristendomen. Vi har på ganska kort tid fått uppleva hur vi gått från en statskyrka till en fri kyrka, men vi har också fått uppleva hur vi gått från en majoritetskyrka till en medlemskyrka där många fortfarande är medlemmar men inte så många känner en nära relation till kyrkan. På många sätt skulle jag säga att vi står i en tydlig missionsituation och på många platser är kyrkan idag en missionsstation. Det är inte alltid som det finns ett gemensamt kyrkligt eller religiöst språk utan vi måste hitta nya vägar.

Hur ska jag ta mig an uppdraget som biskop i Växjö stift?

Andligt ledarskap

Vad är egentligen andligt ledarskap? För en biskop är det främst kopplat till bönen, att ständigt uppmuntra till bön. Det andliga ledarskapet utgår från altaret. Det är inte givet i en arbetsbeskrivning utan kan endast erövas genom eget andligt liv. En biskop som besöker församlingar för att predika,

fira mässa och be blir en andlig ledare genom sitt uppdrag. Biskopens särskilda andliga ledarskap handlar också om att pröva och leda människor till diakoner och präster. Det andliga ledarskapet handlar också om omsorg. Omsorg för de som är ideella i kyrkan, förtroendevalda och på ett särskilt sätt för vigningstjänsten. Det andliga ledarskapet kan jämföras med Emmausvandringen. Att vandra tillsammans för att dela oro och tillsammans uppleva igenkännandets glädje. I det andliga ledarskapet växer vi tillsammans.

Biskopens funktion

Jag har tidigare sagt att hålla samman stiftet är en av biskopens viktigaste uppgifter. Det innebär att vara en symbol för enheten i kyrkan. Den episkopala strukturen i kyrkan är viktig för att vi ska samarbeta och inte bara samverka. Kyrkan har ett större uppdrag än det lokala och personliga. Ingen kan äga kyrkan eller ha företräde. Den är öppen för alla. Svenska kyrkan är i sin struktur ett öppet samspel mellan dess medlemmar men också med alla dem som vistas i området. Denna funktion är till största del ett uppdrag inåt i kyrkan. Det gestaltar sig i gudstjänster, visitationer och främjande. I att vara denna sammanhållande funktion ligger också den stora frågan om struktur och organisation för framtidens kyrka. Det handlar om stöd till församlingarna och pastoraten men också att ansvara för en helhetssyn och ett övergripande tänkande för hela stiftet. Här är givetvis arbete i stiftsstyrelse och domkapitel en viktig del. Därmed blandas både ekonomiska, strukturella och andliga frågor. Att hålla samman stiftet är också att uppmuntra och stödja frivilliga och förtroendevalda i arbetet. Svenska kyrkan är en episkopal kyrka där biskopen ansvarar för ledning och tillsyn. Samtidigt är Svenska kyrkan en kyrka där demokrati och medansvar är ledord.

Organisation och struktur

Växjö stift är ett landsbygdsstift. Många av våra församlingar är små. Det är ett högt medlemsantal i procent, men det bor inte så många runt kyrkan längre. En av Växjö stifts stora utmaningar är att lägga strategier och bilda strukturer hur vi kan fortsätta att vara församlingar även när medlemsunderlaget är svikande. Enligt undersökningar finns det bara tre områden som växer i stiftet och det är runt städerna Jönköping, Kalmar och Växjö. Ser man det i ett nationellt perspektiv är ändå befolkningsförändringen väldigt liten. Förändringen sker genom att människor flyttar från landsbygden in till städerna inom stiftet. Vi har geografiska områden som till och med är glesbygd. Det här gör att jag tror vi måste arbeta olika för att stödja församlingar i staden och med församlingar på landet. Vi delar samma andliga verklighet men strukturen ser olika ut. Biskopen och stiftet ska leda och stödja utvecklingen runt kyrkobyggnader och fastigheter. Det krävs en dialog med länsstyrelser och med kyrkoråden hur vi ska agera för att finna en väg framåt.

Ungdomar och unga vuxna

Svenska kyrkan har ett stort och bra arbete bland barn och familjer. Vi vet också att vi ständigt måste utveckla och stärka vårt konfirmand- och ungdomsarbete. Detta är viktigt för mig att stödja. Jag menar att biskopen måste engagera sig i stiftets ungdomsarbete. Här behöver vi också arbeta med rekrytering till tjänst i kyrkan.

Förhållningssätt

Ett förhållningssätt som jag vill bära med mig är det som Paulus säger till församlingen i Filippi: var ödmjuka. Ödmjukheten är de kristnas signum. Inte ett sätt att fransäga sig ansvar eller att undvika obekväma beslut utan som ett förhållningssätt. Där har vi Kristus som förebild. Anställda och förtroendevalda har ett särskilt ansvar. Det är inte mötet med de stora massorna som är det viktigaste utan de enskilda mötena, ansikte mot ansikte. Jag vill att alla som kommer till våra kyrkor ska bli sedda. Mötet sker i alla enkelhet, naturligt och förutsättningslöst. Vi ska respektera

människors integritet utan att bli bekväma, blyga eller mesiga. Stå fasta och kämpa för tron. Tron är en gåva, lev då i ödmjukhet.

Inte bara stora ord.

Efter nästan 1880 ord i detta dokument vill jag lyfta fram en av de största utmaningarna för oss. Vi måste gå bakom orden. Många har lätt att skriva mycket, eller tala mycket om vackra och intelligenta ord eller begrepp, men som egentligen bara är yta. Jag önskar att vi som kyrka inte bara skulle använda stora ord utan verkligen mena och verka för varje ord vi säger. Det är lätt att använda ord som har en tillgänglig klang men hur kan de kläs med handling. Jag är rädd för att vi uppfyller mycket snack och lite verkstad. Vi måste gräva där vi står. Varje ord eller begrepp som vi säger måste utgå från oss själva. Religion är på riktigt. Det vi talar om kommer från hjärtat. För mig är min tro lidandets och motståndets tro. Det är i mitt lidande, i min nöd och ytterst i min död som jag kan förstå min frälsning. lallafall ana den. Det är i livsnöden och ångesten som Kristus blir verklig för mig. Barmhärtighet och nåd är både drivkraften och källan till min tro. Hur många gånger har jag inte skrivit eller talat om mina tre D som kyrkans viktigaste uppgift (Dopet, Diakoni och Dialog) eller mina tre T för gudstjänsten (Trovärdighet, Tillgänglighet och Tydlighet). Men det som berör är när vi talar från hjärtat om det som är angeläget för vår existens. Då blir det inte bara stora ord där vi "sticker ut hakan" utan som förändrar och betyder något. Då blir religion på riktigt. När vi är närvarande och får beröra. Jag är övertygad om att det är kyrkans framtidsväg.

Thomas Petersson

Telefon: 0470-70 48 23

Mail: thomas.petersson@svenskakyrkan.se